

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 2019

170/2019

Laki

alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 2 §:n 15 kohta, 8 §:n 3 momentti sekä 17 b ja 17 c §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 15 kohta sekä 17 b ja 17 c § laissa 55/2002 ja 8 §:n 3 momentti laissa 1138/2010,

muutetaan 2 §:n 4 kohta, 5 kohdan a alakohta, 6, 10 ja 35 kohta, 5, 7, 8, 11 a–11 c, 17 a, 17 d–17 h ja 21 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 4 kohta laissa 543/2004, 2 §:n 5 kohdan a alakohta laissa 861/2016, 2 §:n 6, 10 ja 35 kohta sekä 7, 8 ja 11 a–11 c § laissa 1138/2010, 5 § laissa 950/2018, 17 a ja 17 d–17 h § laissa 55/2002 ja 21 a § laeissa 543/2004 ja 1138/2010, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 55/2002, 543/2004, 1138/2010, 1504/2011 ja 861/2016, uusi 36 kohta sekä 11 c §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1138/2010, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa tarkoitetaan:

4) *tarkastusdirektiivillä* tarkastusjärjestelmästä säännöllisen ro-ro-matkustaja-alusliikenteen ja suurnopeusmatkustaja-alusliikenteen turvallisen harjoittamisen varmistamiseksi annetun direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 1999/35/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2017/2110;

5) *kansainvälisillä yleissopimuksilla*:

a) ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (SopS 11/1981, *SOLAS-yleissopimus*) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen;

6) *non-SOLAS-direktiivillä* matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2009/45/EY siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen;

10) *suurnopeusalussäännöstöllä* suurnopeusalusten kansainvälistä turvallisuussäännöstöä, joka sisältyy Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomitean 20 päivänä toukokuuta 1994 antamaan päätöslauselmaan MSC.36(63) (vuoden 1994

HE 198/2018
LiVM 30/2018
EV 174/2018

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/2110 (32017L2110); EUVL L 315, 30.11.2017, s. 61

HSC-säännöstö) sekä meriturvallisuuskomitean 5 päivänä joulukuuta 2000 antamaan päätöslauselmaan MSC.97(73) (vuoden 2000 HSC-säännöstö) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen;

35) *tarkastustietokannalla* sähköistä tietojärjestelmää, johon tallennetaan tiedot Euroopan unionin ja Pariisin pöytäkirjan alueilla suoritetuista PSC-direktiivin ja tarkastusdirektiivin sekä Pariisin pöytäkirjan mukaisista tarkastuksista;

36) *HSSC-ohjeilla* Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n Harmonized System of Survey and Certification -järjestelmän katsastusohjeita, sellaisina kuin ne kulloinkin ovat voimassa.

5 §

Valvontaviranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto on tässä laissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

Valvontaviranomainen valvoo alusturvallisuudesta annettujen säännösten ja määräysten noudattamista ja huolehtii PSC-direktiivin ja tarkastusdirektiivin mukaisista tarkastuksista, ilmoituksista sekä niiden mukaisten tietojen antamisesta ja tietojen vaihdosta.

Valvontaviranomaisen virkamiehet ovat tässä laissa tarkoitettuja tarkastajia.

PSC-direktiivin ja tarkastusdirektiivin mukaisia tarkastuksia voivat suorittaa tarkastajat, jotka täyttävät PSC-direktiivin liitteen XI vaatimukset. Tarkastajalla on oltava valvontaviranomaisen antama yhteisen mallin laatimisesta satamavalvontaa suorittavien tarkastajien henkilötodistusta varten annetun komission direktiivin 96/40/EY edellyttämät tiedot sisältävä todistus, joka osoittaa, että henkilö on valtuutettu suorittamaan tarkastuksia.

7 §

Tarkastusten toimittaminen aluksilla

Alusturvallisuuden tarkastuksia on tehtävä niin usein ja niin tehokkaasti kuin valvonnan kannalta on tarpeellista ja Suomea velvoittavat kansainväliset yleissopimukset, Euroopan unionin lainsäädäntö tai kansalliset säännökset ja määräykset sitä edellyttävät. Säännöllisesti liikennöivien ro-ro-matkustaja-alusten ja suurnopeusmatkustaja-alusten tarkastukset on tehtävä PSC-direktiivin liitteessä XVII olevien aikarajojen ja muiden vaatimusten mukaisesti ja huomiotava satamavaltiotarkastusten vuosittaisen tarkastusvelvollisuuden täyttymistä laskettaessa. PSC-direktiivin 11 artiklan b alakohdan mukaisia lisätarkastuksia ei huomioida satamavaltiotarkastusten vuosittaisen tarkastusvelvollisuuden täyttymistä laskettaessa.

Jos ulkomaisen aluksen lippuvaltio ei ole ratifioinut STCW-yleissopimusta, tarkastajan on tarkastettava laivaväen pätevyys. Laivaväen pätevyys on lisäksi tarkastettava, jos on selvät perusteet epäillä, että STCW-yleissopimuksen mukaisia vahdinpitovaatimuksia ei ole noudatettu.

Tarkastajan on lisäksi tarkastettava ulkomaisen matkustaja-aluksen ja säiliöaluksen laivaväen viestintäkyky ja kielitaito sen varmistamiseksi, että laivaväki pystyy välittämään keskenään turvallisuutta koskevia tietoja ja vaihtamaan tietoja maissa olevien viranomaisten kanssa. Samoin tarkastajan on tarkastettava, että ulkomaisella matkustaja-aluksella matkustajia hätätilanteessa auttamaan nimetty henkilö pystyy välittämään matkustajille riittävästi tietoa tällaisessa tilanteessa.

Alusturvallisuuden tarkastus tai aluksen pysäyttäminen on toimitettava siten, että valvonnan tarkoitus saadaan toteutetuksi aiheuttamatta tarpeetonta häiriötä aluksen toiminnalle. Suunniteltaessa aluksille tehtäviä tarkastuksia valvontaviranomaisen on otettava aluksen liikennöinti- ja huoltoaikataulu asianmukaisella tavalla huomioon. Alusturvalli-

suuden tarkastamisesta on ilmoitettava laivanisännälle tai päällikölle. Heidän poissaolonsa ei ole esteenä tarkastuksen toimittamiselle.

8 §

Tarkastuskertomus

Tarkastajan on laadittava alusturvallisuuden tarkastuksesta tarkastuskertomus. Tarkastuskertomus on toimitettava aluksen päällikölle.

Tarkastajan on laadittava tarkastusdirektiivin sekä PSC-direktiivin mukaisesta tarkastuksesta PSC-direktiivin liitteen IX mukainen tarkastuskertomus tarkastustietokantaan 24 tunnin kuluessa aluksen todellisesta satamasta lähtöajasta. Valvontaviranomainen vastaa siitä, että tarkastustietokantaan siirretyt tiedot vahvistetaan 72 tunnin kuluessa tarkastuksen päättymisestä.

11 a §

Ennakkoilmoitus

PSC-direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun laajennetun tarkastuksen piiriin kuuluvan aluksen päällikkö tai laivanisäntä on vastuussa PSC-direktiivin liitteessä III tarkoitettujen alusta ja sen käyntiä koskevien tietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle. Tiedot on toimitettava Portnet-järjestelmän välityksellä viimeistään kolme päivää ennen aluksen laskettua saapumisaikaa satamaan tai ankkuripaikalle taikka ennen edellisestä satamasta lähtöä, jos matkan oletetaan kestävän alle kolme päivää. Aluksen edustaja tai asiamies on vastuussa aluksen todellisen saapumis- ja lähtöajan ilmoittamisesta Portnet-järjestelmään.

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava ennakkoilmoituksen tehneelle aluksen päällikölle tai laivanisännälle, jos laajennettua tarkastusta ei ennakkoilmoituksen perusteella tehdä.

Ennakkoilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta PSC-direktiivin 14 a artiklan mukaisesti tarkastettuihin säännöllisesti liikennöiviin ro-ro-matkustaja-aluksiin tai suurnopeusmatkustaja-aluksiin.

11 b §

Laajennettu tarkastus

Valvontaviranomaisen on suoritettava aluksen PSC-direktiivin mukainen laajennettu tarkastus, jos alus täyttää PSC-direktiivin I liitteen II osan 3A ja 3B kohdassa mainitut edellytykset. Laajennettua tarkastusta ei suoriteta ro-ro-matkustaja-aluksille tai suurnopeusmatkustaja-aluksille, jotka on tarkastettu PSC-direktiivin 14 a artiklan mukaisesti.

Ellei eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain mukaisista valvontatoimista muuta johdu, aluksen on pysyttävä satamassa, kunnes tarkastus on suoritettu.

11 c §

Pakollinen tarkastus

Valvontaviranomaisen on suoritettava PSC-direktiivin mukainen I-kiireellisyysluokkaan kuuluvan aluksen pakollinen määräaikainen tarkastus PSC-direktiivin I liitteen II osan 1 kohdan mukaisesti.

Aluksen kiireellisyysluokasta riippumatta aluksen tarkastus on suoritettava, jos ilmenee PSC-direktiivin I liitteen II osan 2 A kohdassa tarkoitettu ensisijainen tekijä.

Valvontaviranomaisen on katsottava ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen kuuluvan I-kiireellisyysluokkaan, jos ro-ro-matkustaja-alusta tai suurnopeusmatkustaja-alusta ei ole tarkastettu PSC-direktiivin XVII liitteen 2 kohdan mukaisesti.

17 a §

Luvun soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan ro-ro-matkustaja-aluksiin ja suurnopeusmatkustaja-aluksiin, jotka liikennöivät säännöllisesti Suomen satamaan tai satamasta. Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain 2 §:n 38 a kohdassa tarkoitettuihin B-, C- tai D-luokan matkustaja-aluksiin taikka Suomen sisävesillä liikennöiviin aluksiin.

17 d §

Ennen liikennöinnin aloittamista suoritettavat tarkastukset

Ennen säännöllisen liikennöinnin aloittamista valvontaviranomaisen on suoritettava tarkastusdirektiivin liitteiden I ja II mukainen tarkastus sen varmistamiseksi, että ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus täyttää säännöllisen liikennöinnin turvallista harjoittamista koskevat vaatimukset.

Laivanisännän on valvontaviranomaisen pyynnöstä toimitettava todisteet tarkastusdirektiivin liitteen I vaatimusten noudattamisesta ennalta, kuitenkin aikaisintaan kuukautta ennen liikennöinnin aloittamista edeltävää tarkastusta.

17 e §

Poikkeukset ennen liikennöinnin aloittamista suoritettavaa tarkastusta koskevaan velvoitteeseen

Valvontaviranomainen voi ennen liikennöinnin aloittamista suoritettavien tarkastusten yhteydessä päättää olla soveltamatta tiettyjä tarkastusdirektiivin liitteissä I ja II olevia vaatimuksia tai menettelyjä, jotka kuuluvat viimeksi kuluneiden kuuden kuukauden aikana tehtyyn vuotuisen lippuvaltiokatsastukseen tai tarkastukseen edellyttäen, että HSSC-ohjeissa määriteltyjä katsastuksissa käytettäviä soveltuvia menettelyjä ja ohjeita tai saman tavoitteen saavuttamiseksi laadittuja menettelyjä on noudatettu. Valvontaviranomaisen on siirrettävä tarvittavat tiedot tarkastustietokantaan. Valvontaviranomainen voi laivanisännän pyynnöstä vahvistaa ennalta, että se hyväksyy aiemmin suoritettujen tarkastusten ja katsastusten soveltuvuuden uusiin liikennöintiolosuhteisiin.

Jos ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus, joka harjoittaa tässä luvussa tarkoitettua säännöllistä liikennöintiä Suomen satamasta tai satamaan, siirretään harjoittamaan säännöllistä liikennöintiä uudelle reitille ja jos valvontaviranomainen katsoo, että aluksen uuden reitin ominaisuudet ovat samanlaiset kuin entisen ja alus täyttää kaikki kyseisen liikennöinnin turvallista harjoittamista koskevat vaatimukset, ei 17 d §:ää tarvitse soveltaa. Valvontaviranomainen voi laivanisännän pyynnöstä vahvistaa etukäteen, että se pitää reittien ominaisuuksia samanlaisina. Valvontaviranomainen voi laivanisännän pyynnöstä vahvistaa etukäteen, että se hyväksyy aiemmin suoritettujen tarkastusten ja katsastusten soveltuvuuden uusiin liikennöintiolosuhteisiin.

Valvontaviranomainen voi sallia, että ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus odottamattomien olosuhteiden vuoksi korvataan pikaisesti toisella liikennepalvelujen jatkumisen turvaamiseksi, vaikka 2 momenttia ei voida soveltaa, jos asiakirjat ja aluksen silmämääräinen tarkastus eivät anna aiheutta epäillä liikennöinnin harjoittamisen turvallisuutta. Valvontaviranomaisen on tällöin saatettava 17 d §:ssä tarkoitettavat tarkastukset päätökseen kuukauden kuluessa korvaamisesta.

Säännölliset tarkastukset

Valvontaviranomaisen on kerran 12 kuukaudessa tehtävä ro-ro-matkustaja-alukselle tai suurnopeusmatkustaja-alukselle tarkastusdirektiivin liitteen II mukainen tarkastus sekä säännöllisen liikennöinnin aikana suoritettava tarkastus aikaisintaan neljä kuukautta, mutta viimeistään kahdeksan kuukautta tarkastusdirektiivin liitteen II mukaisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastuksen on katettava tarkastusdirektiivin liitteessä III luetellut seikat sekä tarkastajan ammatillisen näkemyksen mukaisesti riittävä määrä liitteissä I ja II luetelluista seikoista sen varmistamiseksi, että ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus täyttää edelleen kaikki liikennöinnin turvallista harjoittamista koskevat vaatimukset.

Valvontaviranomainen voi suorittaa 1 momentissa tarkoitetun tarkastusdirektiivin liitteen II mukaisen tarkastuksen samaan aikaan tai yhdessä vuotuisen lippuvaltiokatsastuksen kanssa edellyttäen, että tällaisessa katsastuksessa noudatetaan HSSC-ohjeissa määritellyt katsastuksissa käytettäviä soveltuvia menettelyjä ja ohjeita tai saman tavoitteen saavuttamiseksi laadittuja menettelyjä.

Valvontaviranomaisen on suoritettava tarkastus tarkastusdirektiivin liitteen II mukaisesti joka kerta, kun ro-ro-matkustaja-alukselle tai suurnopeusmatkustaja-alukselle tehdään huomattavia korjaus-, muutos- tai muuntamistöitä tai kun aluksen laivanisäntä tai lippu vaihtuu tai kun alus siirretään toiseen luokkaan. Alus voidaan kuitenkin vapauttaa tässä momentissa säädetystä tarkastuksesta, kun aluksen laivanisäntä tai lippu vaihtuu tai kun alus siirretään toiseen luokkaan, jos vaihto tai siirto ei vaikuta aluksen turvalliseen liikennöintiin ottaen huomioon alukselle aiemmin tehdyt tarkastukset.

Yhteistoiminta satamavaltioiden ja aluksen lippuvaltion kesken

Valvontaviranomaisen on tätä lukua soveltaessaan toimittava yhteistyössä säännöllistä liikennöintiä harjoittavan ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen muun satamavaltion hallinnon sekä, jos alus ei ole suomalainen, sen lippuvaltion hallinnon kanssa. Valvontaviranomaisen on pyydettyessä kutsuttava lippuvaltion edustaja seuraamaan tarkastusta tarkkailijana.

Puutteiden korjaaminen, liikkeellelähdön kieltäminen ja tarkastuksen lykkäminen

Valvontaviranomaisen on varmistettava, että tarkastusdirektiivin mukaisissa tarkastuksissa varmistuneet tai ilmenneet puutteet korjataan.

Valvontaviranomaisen on annettava liikkeellelähtökielto ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen päällikölle, jos havaitaan sellaisia puutteita, jotka ovat terveyden tai turvallisuuden kannalta selvästi vaarallisia tai joista aiheutuu välitön vaara terveydelle tai hengelle.

Liikkeellelähtökieltoa ei saa peruuttaa ennen kuin puute on poistettu ja valvontaviranomainen toteaa, että alus voi tarpeellisiksi katsotuin ehdoin lähteä merelle tai jatkaa liikennöintiä vaarantamatta matkustajien tai laivaväen turvallisuutta ja terveyttä tai aiheuttamatta vaaraa alukselle tai muille aluksille.

Jos 2 momentissa tarkoitettua puutetta ei voida korjata nopeasti satamassa, jossa se on varmistunut tai ilmennyt, valvontaviranomainen voi antaa alukselle luvan siirtyä sopivalle korjaustelakalle, jossa puute voidaan nopeasti korjata.

Jos ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen yleinen kunto ei selvästikään vastaa vaatimuksia, valvontaviranomainen voi poikkeuksellisissa olosuhteissa lykätä aluksen tarkastusta. Tarkastusta voidaan lykätä siihen asti, kunnes yhtiö toteuttaa

tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen käyttö ei enää aiheuta selkeää vaaraa turvallisuudelle tai terveydelle eikä välitöntä hengenvaaraa sen laivaväelle tai matkustajille, taikka sen varmistamiseksi, että se täyttää sovellettavien kansainvälisten yleissopimusten asiaa koskevat vaatimukset.

Jos valvontaviranomainen lykkää tarkastusta 5 momentin mukaisesti, määrätään ro-ro-matkustaja-alus tai suurnopeusmatkustaja-alus ilman eri toimenpiteitä liikkeellelähtökieltoon. Liikkeellelähtökielto on peruutettava, kun tarkastus on aloitettu uudelleen ja saatettu asianmukaisesti loppuun, 3 momentin mukaiset vaatimukset täyttyvät ja kustannukset on maksettu kokonaan tai kustannusten takaisinmaksusta on annettu riittävä vakuus.

Sataman ruuhkautumisen välttämiseksi valvontaviranomainen voi sallia liikkeellelähtökieltoon määrätyn ro-ro-matkustaja-aluksen tai suurnopeusmatkustaja-aluksen siirtämisen sataman toiseen osaan, jos se on turvallista. Sataman ruuhkautumiseen liittyviä näkökohtia ei kuitenkaan saa ottaa huomioon tehtäessä päätöksiä aluksen liikkeellelähtökiellon asettamisesta tai peruuttamisesta. Satamayhtiöiden on helpotettava tällaisten alusten sijoittamista.

21 a §

Kustannusten korvaaminen

Jos 10, 11, 11 b tai 11 c §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa havaitaan sellaisia puutteita, jotka oikeuttavat aluksen pysäyttämiseen, aluksen omistajan, laivanisännän tai hänen edustajansa on korvattava kaikki tarkastuksiin liittyvät kustannukset. Jos 17 f §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa havaitaan sellaisia puutteita, jotka oikeuttavat 17 h §:n mukaiseen liikennöinnin estämiseen, aluksen omistajan, laivanisännän tai hänen edustajansa on korvattava kaikki tarkastuksiin liittyvät kustannukset.

Jos alus pysäytetään 14 §:n 2 momentin mukaisesti asiakirjojen puutteellisuuden tai niiden puuttumisen vuoksi, aluksen omistaja tai laivanisäntä vastaa kaikista kuluista, joita valvontaviranomaiselle aluksen pysäyttämisestä aiheutuu.

Aluksen omistajan tai laivanisännän on korvattava 14 c §:n 2 momentissa, 14 d §:n 2 momentissa, 14 e §:n 2 momentin 4 kohdassa sekä 14 g §:n 2 momentissa valvontaviranomaisen epäämispäätösten kumoamiseen liittyvistä tarkastuksista aiheutuneet kustannukset.

Pysäyttämistä ei saa peruuttaa ennen kuin kustannukset on kokonaan maksettu tai niiden maksamisesta on annettu riittävä vakuus.

Tämä laki tulee voimaan 21 päivänä joulukuuta 2019.

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner